

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: _____

•••□•••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Din prag. — Arme de luptă pentru existența noastră. — Visarion Roman. — Anul Nou la Banca „Albina”. — Româizarea vieții economice în Timișoara. — Decret-Lege. — Amânarea scadențelor de plată a obligațiilor de plată din Nordul Transilvaniei. — Amânarea punerii în aplicare a legilor de unificare. — *Cronica*: Noul vice-guvernator al Băncii Naționale. Puterea circulatorie a vechii monede de 1 Leu s'a prelungit până la 1 Martie. Desființarea breslelor. Populația României. Producția de aur a României. Indicele costului vieții. Consumul de tutun al României. Intrările de deșize. Daloarea producției industriei germane.

Din prag*)

Incepem.

O mână de oameni.

O mână de oameni fără nume, fără însemnătate în lumea „elitei” de eri, care, prin „inteligența”, „cultura” și „experiența” sa, a sugrumat orice respirație de inițiativă sănătoasă a vlăstarelor Neamului.

În fața noastră, ogorul plin de mă-răcini al cooperației românești.

Sunt chiar cuvintele rostite — public — de unii foști conducători ai acestei cooperații.

În jurul nostru multe priviri, lacome să descopere un pas greșit sau aparent greșit al nostru, pe care să-l șoptească apoi insinuant la urechea cetățenilor „cuminți”.

Din „Anuarul Cooperației”, care apare zilele acestea.

Acesta este concursul, ce ni-l dă o bună parte din pătura conducătoare de eri prin toți porii săi.

Nu ne emoționăm.

Iar pădurea încâlceită a teoriilor expuse sonor și „savant” de unule „lumini” cooperatiste — eclipsate fără milă de „rezultatele” culese pe urma lor — ne lasă rece.

Din colțul lor umil, bieții muncitori țesători dela Rochdale, zâmbesc compătimitor văzând cum teoreticienii cu pretenții de savanți au încercat să întortocheze adevărurile lor simple, luminoase.

Căci dela umilii pioneri din Rochdale, nimeni nu a mai adăogat vreo fărâmă de adevăr nou la temelia ideii de cooperație, gândită, exprimată și trăită de niște simpli țesători neluași în seamă.

Și totuși, Doamne, câte „teorii”, câte „tratate”, câți „savanți” de atunci și până acum și ce faliment pe fărâmul cooperației românești!

* * *

Datoria ce avem de îndeplinit, stă înaintea ochilor noștri sufletești ca un munte.

Vom avea credința, care ne trebuie, să urnim din loc muntele îndatoririlor noastre?

Cineva a spus: bățaliile nu le câștigă tunurile, ci voința, care le face să tragă rafală după rafală.

Problemele nu le rezolvă știința singură, ci hotărîrea nestrămutată a omului de a le învinge.

De altfel știm ce avem de făcut și fără a afișa programe.

Program ne trebuie pentru a înălța din nou în sufletul mulțimilor pe piedestalul, ce i se cuvine, ideea de economie — fundamentul existenței materiale a omenirii — dăruimată de cei cu programe?

Program ne trebuie pentru a face respectată ideea de obligație — fără de care nu se pot închipui raporturi între oameni — pe care aceiași autori ai programelor au batjocorit-o?

Program ne trebuie pentru a imprima din nou credința în masse — singura salvatoare — că eliberarea lor din jugul sărăciei numai prin străduința comună, umăr la umăr, a tuturor este posibilă?

Program ne trebuie pentru a convinge — cu orice mijloace — pe oricare cetățean valid, că numai prin muncă poate să-și agonisească și să-și justifice existența?

Și program ne trebuie oare pentru a face pe unul fiecare de a se feri ca de foc să se gândească măcar de a-și însuși roadele trudei celor, cari asudă din greu în bătaia soarelui și a vântului, în uzine și în măruntaele pământului (esența dedesubturilor programelor celor de până acum !)?

Iată, că știm și noi, prin urmare, ce trebuie făcut:

Intoarcerea la adevărurile simple, eterne, cari stau la temelie societății umane.

Toate acestea însă nu sunt posibile fără luptă.

Vom învinge?

Infrângerea e pentru cei care visează sau trândăvesc în această viață.

Luptătorii își vor avea biruința lor.

Iar cea mai mică biruință este biruința unei conștiințe împăcate, că și-a împlinit datoria.

Pentru binele acestui neam, noi trebuie să luptăm pentru o biruință mai mare.

Lupta este deci cheia tuturor problemelor.

În luptă rezidă și puterea cea mare a Legiunii.

Vom lupta.

Tăcuți, cu încredere în Dumnezeu, cu dragoste pătimase pentru neamul acesta al nostru oropsit.

Aceasta ne este strădania de fiecare zi, de fiecare ceas:

Să luptăm.

Așa precum ne-a învățat Căpitanul.

Așa precum mi-a vorbit, într'un moment tragic pentru Tară și pentru Legiune, unul dintre cei mai credincioși soldați ai Căpitanului:

„Orice se va întâmpla, eu voi lupta, până la urmă, până când îmi vor rostogoli glia pe gură“!

ILIE OLTEANU.

Arme de luptă pentru existența noastră.

S'a spus de atâtea ori încât faptul a devenit banal, că neamul românesc a fost așezat de soartă la răscrucea tuturor vânturilor istorice. Încă în plina lui închegare aflându-se, a fost cătropit de toate valurile mișcătoare ale popoarelor barbare, din calea cărora uneori s'a ferit ascunzându-se în munți, alteori însă a găsit cu cale să nu se urnească. Aproape o mie de ani a dăinuit această răscolire a așezărilor românești de către toți cari râvniau la bogățiile produse de acest sol binecuvântat de Dumnezeu.

Este și natural să ne închipuim că acest fenomen n'a rămas fără urmări. Urmărilor au fost de sigur de mai multe feluri, noi însă ne limităm a menționa în cadrul acestui articol numai pe cele demografice. În ce fel se pot considera aceste urmări? Fără îndoială că printr'o scădere a numărului Românilor.

Retragerea în munți a unui întreg popor se făcea mai cu seamă în acele vechi vremuri de cari legăm fenomenul, cu foarte multe greutăți. Trebuie să ne dăm seama ce însemnează azi o retragere de populație din calea unei invazii, chiar în posesiunea unor vehicule perfecționate și cu căi de comunicație în stare relativ bună. Cu atât mai grea va fi fost retragerea în niște vremuri în cari toate acestea erau în stare primitivă.

Este deci ușor de înțeles, că nu toți cei cari plecau în refugiu ajungeau la locurile de adăpost. Drumurile grele și intemperile au cerut cu siguranță mii de vieți omenești. Dar chiar odată ajunși la un adăpost oarecare, trebuie să ne dăm seama că Românii aveau o viață de iad. Ce poate face o familie într'o peșteră, sau într'o colibă, dacă e silită să stea acolo vreme îndelungată? Deducem deci că bolile, neajunsurile igienice etc. au secerat mii de vieți. Dacă se mai adaugă acestor nenorociri căzuții în războaie, ne dăm seama că secole întregi neamul românesc a fost oprit în creșterea sa. Despărțirea apoi a unei părți a Românilor de restul neamului, trecând în Peninsula Balcanică, a produs un gol care s'a resimțit adânc și care a deformat cu desăvârșire numărul lor.

Mai apoi când năvălirile streine au încetat, au început războaiele fratricide, luptele în contra turcilor, tătarilor, leșilor, ungarilor etc. încât o involburare generală a cuprins neamul românesc dela însăși nașterea sa și până aproape în zilele noastre. De aceea nu e de mirare că creșterea numărului românilor s'a făcut relativ încet și că cu timpul s'au găsit amestecate printre ei, multe din neamurile care populează astăzi Peninsula balcanică și Europa centrală.

Orice s'ar fi întâmplat însă în decursul istoriei, un lucru nu poate fi de nimeni desmințit: că suntem stăpânitorii de drept ai acestui pământ, cuprins între Dunăre, Tisa, Nistru și Marea Neagră și nimeni prin niciun mijloc nu ne poate scoate de aci. Dacă acest adevăr nu poate fi sdruncinat, nu-i mai puțin adevărat, că se impune ca o datorie supremă a noastră de a-l stăpâni efectiv. Când zicem efectiv, ne gândim nu numai la un stat care să cuprindă pe toți Românii la un loc, ci ne gândim și la eliminarea tuturor elementelor străine cari s'au ogoit cu timpul printre noi și cari astăzi tind să ne conteste drepturile noastre.

Acest deziderat just se poate împlini pe două căi și anume:

a) Pe baza principiilor de reorganizare a Europei cari tind să constituie state pretutindeni stăpânite având o structură etnică pură și,

b) Pe baza unor măsuri pornite dela noi înșine cari să ne creieze dreptul unui spațiu vital indiscutabil.

Primul principiu a fost ridicat de gânditorii sociologi cari vor să creeze o Europă liniștită. Intr'adevăr așa se propovăduiește astăzi cuvântul de ordine: fiecare neam la el acasă. În felul acesta nimeni nu mai poate avea vreo revendicare teritorială în hotarele altuia. Dacă este așa, urmează să facem și noi o strângere a rândurilor, aducându-ne frații împrăștiați din atâtea regiuni în cari soarta vitregă i-a risipit. În această ordine de idei să nu uităm că există Români mult departe dincolo de Nistru, safe răzlețe ajungând până aproape de Harkov. Avem apoi Români în Bulgaria, Jugoslavia, Grecia, Albania, ba într'un număr redus chiar și în Italia (Istria) și Elveția (Retoromânii). Toți aceștia la un loc se ridică la o cifră de cel puțin trei și jumătate milioane de suflete. Adăugați la numărul celor cari formează astăzi Statul român însemnează o populație de șase-sprezece milioane locuitori. Este dela sine înțeles că în actualele hotare politice ei n'ar încăpea și este indiscutabil că trebuie să ni se dea înapoi pământul care pe nedrept ni s'a luat în vara acestui an de pomină. Strânși astfel Românii la un loc, am reprezenta o populație curată de aproape optsprezece milioane. Spațiul vital ar fi astfel perfect justificat.

Odată în posesia spațiului nostru vital, urmează să cucerim acest spațiu în mod definitiv. În acest scop trebuie pus în practică motorul măsurilor pornite din organizarea noastră spre a înlătura infiltrațiunile străine. Statul trebuie să atace această problemă din față și cu deplin curaj, pornind dela principiile mai sus menționate. Nu mai încape nicio îndoială că pentru ajungerea scopului propus, trebuie să activeze în direcțiuni multiple. Cea mai evidentă și mai principală este însă încurajarea nașterilor și deci a căsătoriilor. Problema s'a pus de altfel de o vreme oarecare însă nu sub aspectul ei demografic, ci mai mult sub cel fiscal, prin impunerea mai accentuată a celibatarilor. Această latură nu este însă partea pozitivă, căci s'a spus de atâtea ori că trebuiesc în prealabil deschise tineretului surse de muncă. Până când nu există

orizontul vieții care să asigure în cel mai infim mod desfășurarea ei normală, orice măsură s'ar lua, este inoperantă. În consecință nu forțarea pe cale indirectă duce la scop, ci punerea omului în situația de a înfrunța viața cu rezultat, atunci când el își dă trudă suficientă în această direcție.

Această cale pozitivă trebuie adoptată. Drum străbătut în acest sens găsim în Italia și Germania. Tot din aceste țări putem lua model în privința încurajării nașterilor. Porniți pe această cale neamul românesc, și altfel destul de prolific, va exercita în curând o presiune asupra cuiburilor și infiltrațiilor străine, cerându-și dreptul la viață. Această presiune nu va putea fi ținută în frâu căci nimeni nu se poate opune vieții. Fatal deci va trebui să ni se dea nu numai vechile granițe, ci va fi posibil să le expandăm, împingându-le în interiorul țărilor înconjurătoare. În momentul când vom fi ajuns acest stadiu, orice opunere va fi de prisos. Iar dacă în ultimii zece ani popoarele cari astăzi vor să organizeze pe baze noi viața lumii, și-au format un principiu și o ideologie politică din dreptul la viață, același adevăr trebuie să fie valabil și pentru noi. Vrem hotarele noastre pentru posibilitatea de a trăi a neamului nostru.

Dar această voință trebuie demonstrată. Și dacă până acum s'au enunțat doar principii, de acum încolo este necesar să se treacă la fapte. Să nu se uite că pe această cale se naște rezistența noastră vitală și că numai astfel putem înfrunța piedecile istoriei.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Economiști ardeleni și bănățeni până la Unire.

Visarion Roman

„Glorie Ție dascăle, care cel dintâi ai aprins scântea economică pentru emanciparea economică a neamului Tău“.

N. Petra-Petrescu

(Urmare).

Din biografia publicată de d-l prof. I. Lupaș în ziarul „Universul“ (Nr. 184 din 1933)¹⁾ la centenarul nașterii lui Visarion Roman, aflăm că în arhiva d-lui prof. M. Șerban, nepot al marelui economist, se găsea

¹⁾ Repr. și în vol. *Probleme școlare*, Buc. 1936, sub titlul: *Din dascăl — mare organizator financiar*, pag. 233—242.

în 1933 o „vastă și interesantă“ corespondență pe care d-nsa în mod *parțial*, a putut-o studia cu prilejul alcătuirii acestei biografii. Nu știm dacă această corespondență, desigur foarte prețioasă, a fost studiată până acum de către cineva în întregime, și nu știm nici dacă ea a fost dată într'un fel sau altul publicității. E necesar însă ca ea să fie făcută cât mai grabnic accesibilă cercetătorilor noștri, fiindcă, cu toată aparenta ei claritate, biografia lui Visarion Roman are totuși unele puncte obscure, unele probleme nelămurite încă, și cari ar fi păcat să rămână înmormântate în arhiva unei familii.

Cu toată lipsa acestei corespondențe, din cele scrise însă de N. Petra-Petrescu,¹⁾ primul secretar al băncii „Albina“, de V. Slăvescu,²⁾ I. Lapedatu,³⁾ V. Goldiș,⁴⁾ I. Lupaș⁵⁾ — mai ales de către acesta — I. Budu,⁶⁾ N. C. Istrati,⁷⁾ Petra-Petrinca,⁸⁾ Victor Jinga,⁹⁾ Pavel Berariu,¹⁰⁾ C. A. Silvan¹¹⁾ etc. etc., firul vieții și activității lui Visarion Roman, se poate urmări cu suficientă satisfacție.

Aceasta ne și obligă să nu insistăm prea mult asupra amănunțelor de ordin biografic, cunoscute astfel îndeajuns, socotind cu mult mai utilă o cercetare asupra ideilor și întregii sale activități, expuse de biografia de până acum, cu foarte puține excepții, exclusiv în mod fragmentar, ocazional, sporadic.

Din elementele biografice vom remarca totuși pe acelea cari sunt mai caracteristice spiritului său temerar, dinamic, entuziast, răscolit de fiorul irezistibil al creației, ispitit neconținut de marea chemare a muncii...

Visarion Roman s'a născut în ziua de 5 Iulie 1833 în comuna *Seuca* din Târnava-Mică, fiind fiu al cantorului Andrei Roman din Dârlos și al soției sale Paraschiva.¹²⁾ Cantorul dela Dârlos, și mai apoi dela Suig, era un cantor erudit și respectat de toți.¹³⁾

Fiind astfel fiul unor oameni a căror existență materială era atât de modestă, Visarion Roman a simțit de timpuriu toate asperitățile vieții și ca un corolar al acestora, obligația stringentă de a munci pentru

¹⁾ *Monografia inst. de credit și de economii „ALBINA“ Sibiu 1897.*

²⁾ *Monografia băncii „Albina“ din Sibiu, 1919.*

³⁾ *Finanțele private în Ardeal în vol. comemorativ „Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918—1928“.* 1929, pag. 561.

⁴⁾ *Op. cit.*

⁵⁾ *Op. cit. Vezi și Spicuri din activitatea ziaristică a lui V. Roman, în Almanahul presei române din Ardeal pe anul 1926 precum și studiul din Soc. de Măine, 1933 Nr. 7—9.*

⁶⁾ *Revista Fundațiilor Regale 1934, Nr. 1.*

⁷⁾ *Revista generală a învățământului, Buc. 1934, Nr. 1—2.*

⁸⁾ *Gazeta Ilustrată, Cluj, 1933 Nr. 6.*

⁹⁾ *Cluj, 1936.*

¹⁰⁾ *Economistul ardelen Visarion Roman, Cluj 1937.*

¹¹⁾ *Vezi Telegraful Român din 1885 Nr. 49.*

¹²⁾ *Asupra relațiilor dintre Visarion Roman și părinții săi, vezi studiul d-lui Lupaș din Soc. de Măine.*

¹³⁾ *C. A. Silvan: Telegraful Român 1885: Nr. 49.*

căştigarea pâinei de toate zilele. „Ajuns abia în cea mai fragedă vârstă a copilăriei, el lucra vesel în grădina, la câmp, în pădure, ori apoi acasă în curte, ori în şură şi glumia şi cânta cu multă însufleşire cântece lumeşti, mai mult însă stihuri bisericeşti învăţate dela tatăl său. 1) Clasele primare le va fi făcut desigur sub supravegherea tatălui său, care era şi învăţător, iar pe cele secundare le-a urmat la Mediaş şi Târgu-Mureş, în anii premergători revoluţiei dela 1848, — ani în care cancelişti români, în frunte cu viitorul Crai al Munţilor şi cu Al. Papiu Ilarian, creaseră în acest oraş o atât de cutezătoare atmosferă românească — ajungând în cele din urmă după consumarea revoluţiei, la seminariul ortodox din Sibiu.

Revoluţia dela 1848 el a trăit-o în toată amplexarea ei, fiind şi el, cu toată vârsta lui tânără, un foarte entu iast revoluţionar. 2) Totuşi nu putem crede că a avut rolul şi contribuţia pe care i le atribuie d-l Petre Petrinca. Articolul d-sale foarte inimos de altfel, păcătuşeşte însă nu numai prin lipsa de informaţie documentară, ceea ce-l sileşte să facă afirmaţii inexacte şi asupra cărora vom mai reveni, ci şi prin greşita interpretare a evenimentelor. D-sa îl fixează astfel pe *Constantin Romanul* la Târgu-Mureş în epoca anterioară deslănţuirii revoluţiei, alături de Avram Iancu şi de ceilalţi cancelişti, când de fapt activitatea acestuia s'a desfăşurat în tot acest timp la Bucureşti, la Târgu-Mureş venind abia în Octomvrie 1848 când a fost numit prefect al Legiunii a XII-a, activând într'a-devăr în regiunea Câmpiei şi Mureşului superior. 3) Tot aşa de inexactă este şi informaţia că Visarion Roman s'ar fi refugiat în Muntenia după venirea Ruşilor. În realitate Visarion Roman a trecut munţii, aşa cum o făcuseră şi Damaschin Bojincă, Florian Aron, A. T. Laurian, I. Maiorescu, Al. Papiu Ilarian, S. Bărbuţiu, T. Cipariu, etc. etc., în urma biruinţelor fulgerătoare ale lui Bem, întorcându-se în Transilvania, abia în urma biruinţei muscăleşti dela Şiria. 2) Cei cari

2) Vezi şi studiul d-lui I. Lupaş din *Universul*.

s'au refugiat, au făcut-o de frica hoardelor lui Bem, aşa că după înfrângerea acestora nu mai aveau niciun motiv să se refugieze nici în Muntenia nici în altă parte.

Indiferent însă dacă Visarion Roman va fi înarmat sau nu legiunile de pe Târnave, cum afirmă d-l Petrinca, şi noi credem că pentru aceasta un tânăr de 15 ani era totuşi prea puţin indicat, e sigur însă că a participat la revoluţia din 1848, prezenţa sa la marea adunare naţională de pe Câmpia Libertăţii fiind foarte probabilă, după cum probabilă este şi participarea la atacul dela Zlatna împotriva lui Bem.

Încă din timpul studiilor la seminar, Visarion Roman era frământat de anumite probleme morale, pe

1) Idem.

2) Amănunte în articolul d-lui Petrinca din *Gazeta Ilustrată*.

3) Un martir al românismului : *C. Romanu Vivu*, 1929.

care le credea extrem de importante pentru evoluţia poporului român, şi la soluţionarea cărora el se simţea obligat să aducă şi contribuţia sufletului său. Intrând în arena publică, îl vedem în 1854 debutând la *Telegraful Român*. Debutul acesta, surprinzător de serios, era un articol despre *femeie*. Ne-am putea deci într'a-devăr aştepta să vedem un articol alcătuit din entuziaste omagii la adresa ingerului cu ochi galeşi, sau, în cazul unor foarte probabile decepţii, la o serie de blesteme împotriva demonului cu păr lung şi minte scurtă. Tânărul de 21 de ani nu face însă nici una nici alta. El nu e nici extaziat de frumuseţea încântătoare a femeii, şi nici nu şine să plângă pe ruinele Ierusalimului sentimental. Nu ochii galeşi, nu părul auriu ca soarele par al ademeni pe debutantul dela *Telegraful Român*. Serios şi solemn, în numele unor înalte principii etice, Visarion Roman scrie despre *Chemarea şi cultivarea femeii*. Iar, pentru a se vedea că această chemare pentru cultivarea femeii nu era o preocupare ocazională, izolată, efemeră, ci că ea făcea parte dintr'o serie de probleme, asupra cărora tânărul seminarist meditase îndelung, el adresează în curând o altă chemare, aceasta fiind *Chemarea unui tată de familie în privinţa creşterii pruncilor lui*, şi, la scurt timp după aceea, o serie de noi reflexii asupra *Egoismului*.

Articolele acestea cuprind prima mărturisire de credinţă, prima manifestaţie publicată a aceluia pe care biografii săi nu vor şovăi să-l numească „ilustru apostol al Ardealului“. 1)

(Va urma).

VASILE NEŢEA.

Anul Nou la Banca „Albina“

În conformitate cu vechea tradiţie a acestui institut, funcţionarii ei s'au prezentat în ziua de 1 Ianuarie a. c., la orele 10 a. m., sub conducerea noului director general Dr. Mihai Veliciu, în sala de şedinţe a societăţii, spre a felicita pe venerabilul ei preşedinte Dr. Ilie Beu.

D-l Dr. Mihai Veliciu a zugrăvit şi de data aceasta cu cunoscute-i vervă şi elocuenţă sentimentele filiale ale funcţionarilor, relevând meritele din trecut şi prezent ale d-lui preşedinte în jurul conducerii institutului, şi mulţumindu-i atât în numele său, cât şi al funcţionarilor, pentru grija părintească ce a dovedit-o totdeauna faţă de ei. A încheiat, dorindu-i încă mulţi ani de activitate.

D-l preşedinte Dr. Ilie Beu a mulţumit d-lui director general pentru frumoasele sentimente arătate de corpul funcţionarilor, şi a folosit ocazia şi pentru instalarea oficială a d-lui Dr. Mihai Veliciu, în calitate

1) *I. Budiu*, loc. cit. pag. 159.

de nou director general al băncii, executând și în modul aceasta concluzul Consiliului de Administrație adus în ședința din 19 Decembrie 1940, de care am fost amintit într-un număr anterior al revistei noastre.

D-l președinte a evocat în cuvântarea sa figurile marcante ale persoanelor conducătoare din trecutul acestei bănci cu tradiții nobile de aproape 3/4 de veac, și și-a exprimat convingerea, că și noul director general va păstra principiile cari s'au dovedit în cursul vremilor de a fi așa de salutare pentru prosperarea și consolidarea acestui institut, care prin sprijinirea culturii și economiei, a adus servicii neprețuite Românilor de dincoace de Carpați. La sfârșit i-a pus la inimă, să păstreze neștirbit relațiile de bună înțelegere cu Consiliul de Administrație, Consiliul de Censori și Corpul Funcționarilor, factori indispensabili pentru progresul băncii.

A luat apoi cuvântul d-l director i. r. Ioan Vățășianu, în numele său și al Consiliului de Censori, dorindu-i o activitate tradițională fertilă în ogorul bancar.

Nu mai puțin înălțătoare a fost cuvântarea pe care a citit-o în numele funcționarilor d-l șef-contabil Nicolae Petrușiu, aducând omagiile adânc simțite ale acestui corp devotat binelui institutului și înaltei sale conduceri.

D-l profesor universitar Ioan Lupaș, membru în Consiliul de Administrație a luat cuvântul în numele sucursalelor din Cluj și Tg.-Murăș, rămase dincolo de granițe, evocând cu lacrimi în ochi suferințele funcționarilor rămași acolo, și exprimându-și credința că cât mai curând să-i vadă reveniți la Ardealul liber.

La sfârșit d-l dir. gen. Dr. Mihai Veliciu a ținut să arate, că trăim o lume nouă cu oameni noi. Dacă și la „Albina“ a venit un om nou, totuși acesta reprezintă concepția de totdeauna a băncii „Albina“, ca ea să stea și de acuma încolo în serviciul intereselor permanente ale Neamului, așa cum a făcut-o dela începuturile ei. Bunul simț dictează, să colaboreze pentru atingerea acestui scop, în strânsă legătură cu factorii statutar ai institutului, cari sunt Consiliul de Administrație și Adunarea Generală. A mai mulțumit tuturor celor de față pentru solitudinea arătată cu atâta solidaritate de toți factorii băncii pentru o bună armonie și prosperitate în interesul comun.

Asistența s'a despărțit apoi între urări de An Nou fericit.

e. v.

Românizarea vieții economice în Timișoara.

Noul regim legionar a pus la primul loc pe stindardul său, romanizarea comerțului și a industriei. Că principiul acesta prinde iute rădăcini, îl observăm zilnic, nu numai la întreprinderi mărunte, dar și la

mai mari. Astfel aflăm cu deosebită plăcere și satisfacție, că banca fruntașe „Albina“, împreună cu două afiliațiuni de ale ei și mai multe persoane particulare, au cumpărat întreg portofoliul de acții al societății „Carlton“ S. A. în Timișoara, cu un capital nominal de Lei 4.500.000. Societatea aceasta e proprietara imobilului și hotelului cu același nume, și are dreptul de exploatare pe 15 ani și a hotelului „Savoy“. Ambele hoteluri sunt provăzute cu instalațiunile și confortul cel mai modern, și rivalizează cu întreprinderile similare din capitală și străinătate.

Societatea „Carlton“ e pusă sub administrația d-lui Emil Peteanu, fost funcționar la sucursala „Albina“ din Cluj.

Același consorțiu, amintit mai sus, a cumpărat 60% din acțiunile S. A. „Progres“ pentru industria de ață. Conducerea acestei societăți e încredințată d-lui Dumitru Drecin, procurist la sucursala „Albinei“ din Timișoara. Achiziționarea acestor întreprinderi a fost aprobată de Ministerul Economiei Naționale, și poate servi ca un exemplu de școală în noua noastră orientare economică. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât nu e o românizare ca multe altele, numai de formă, pentru ca să camufleze elementele străine, ci românizarea s'a făcut în mod real, scoțând aceste întreprinderi din mâini evreești și încadrându-le integral în viața economică românească, dându-le conducere românească, personal românesc și spirit românesc.

Iată, într'adevăr, un exemplu vrednic de urmat!

Un alt simptom îmbucurător este românizarea societății „Banca Timișoarei“.

La 19 Decembrie 1940 s'a ținut adunarea generală a acestei bănci prin care s'a perfectuat trecerea de peste 50% din stocul acțiunilor în posesiunea unui grup românesc de capitaliști, în fruntea căruia se găsește d-l inginer Duiliu Sfințescu din București.

Au fost aleși în consiliul de administrație domnii: ing. Duiliu Sfințescu, Ioan Veverca, ing. Oreste Toiescu, Dr. Ștefan Cruceanu, Dr. Valeriu Târziu, Dr. Iuliu Coste și Mihai Suciu.

În consiliul de censori au fost aleși d-nii: Tache Mazăre, Constantin Florescu și Puiu Radu. Supleanți dnii: Maxim Bărbulescu, Ing. Ioan Meici și Prof. Eugen Stoia.

În aceeași zi a avut loc adunarea generală extraordinară la 10 întreprinderi afiliate Băncii Timișoarei, cari asemenea au trecut în mâini românești.

e. v.

Decret-Lege

pentru completarea atribuțiilor ministerului economiei naționale, privitoare la comerțul bancar și credit și pentru unificarea politicii de credit a Statului

Monitorul Oficial Nrul 5 din 7 Ianuarie publică următorul decret:

Art. I. — Ministerul economiei naționale are în atribuțiile sale îndrumarea și înlesnirea dezvoltării comerțului bancar și a creditului ca factori de producție în economia națională, precum și încadrarea lor în sistemul de politică economică a statului.

Art. II. — Pentru unificarea politicii de credit și plasamente a instituțiilor de credit controlate de stat, se înființează pe data decretului-lege de față, un Comitet Interbancar.

Art. III. — Din acest comitet fac parte toți președinții instituțiilor de credit controlate de stat, precum sunt: Creditul Național Industrial, Creditul Național Agricol, Institutul Național al Cooperăției, Banca Intreprinderilor Aurifere și Miniere, Banca de credit a meseriașilor, etc.

Comitetul va fi prezidat de unul din președinții acestor instituții, numit ca președinte al Comitetului Interbancar, prin decret, la propunerea ministerului economiei naționale.

Art. IV. — Comitetul Interbancar se va întruni cel puțin odată pe lună, la convocarea președintelui comitetului și va cerceta problemele ce se pun în raport cu solicitările de credit și plasamente, pentru ca satisfacerea lor în cadrul de politică economică să întărească încrederea în instituții, să desvolte spiritul de economie și depunere, precum și inițiativa românească de producție.

Prezența a cel puțin trei membri este necesară pentru ținerea ședințelor. Deciziunile comitetului se vor lua cu majoritatea membrilor prezenți. În caz de împărțire a votului, votul președintelui comitetului decide.

Incheierile Comitetului Interbancar vor fi prezentate, de președintele comitetului, ministrului economiei naționale. Acestea odată aprobate de ministerul economiei naționale, vor fi obligatorii pentru toate instituțiile de credit controlate de stat.

Art. V. — Decretul-Lege din 18 Februarie 1939, publicat în Monitorul Oficial Nr. 43 din 21 Februarie 1939, pentru modificarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea ministerului economiei naționale, precum și orice alte dispozițiuni contrarii legii de față sunt și rămân abrogate.

Amânarea punerii în aplicare a legilor de unificare.

În Monitorul Oficial Nr. 306 din 31 Decembrie 1940 s'a publicat Decretul-Lege privitor la amânarea punerii în aplicare a legilor de unificare de următorul conținut:

„Art. I. — Se amână punerea în aplicare a decretului-lege Nr. 2.886 din 26 August 1940, privitor la modificarea codului civil din 8 Noembrie 1939 și codului civil din aceeași dată; a decretului-lege Nr. 2.889 din 27 August 1940, privitor la modificarea codului de procedură civilă din 8 Noembrie 1939; a decretului-lege Nr. 2.772 din 16 August 1940, privitor la modificarea codului comercial din 1938 și codul comercial din aceeași dată; a decretului-lege Nr. 2.773 din 16 August 1940, privitor la punerea în aplicare a codului comercial și a decretului-lege Nr. 2.945 din 30 August 1940, privitor la punerea în aplicare a codului civil și a codului de procedură civilă.

Art. II. — Orice dispozițiuni potrivnice acestui decret rămân fără ființă.

Dat în București, la 30 Decembrie 1940.

Amânarea scadențelor de plată a obligațiilor de plată din Nordul Transilvaniei.

În Monitorul Oficial Nr. 306 din 31 Decembrie 1940 s'a publicat Decretul-Lege privitor la amânarea scadențelor obligațiilor de plată din Nordul Transilvaniei de următorul conținut:

„Articol unic. — Termenul prevăzut de art. 1 a Decretului-Lege pentru luarea de măsuri provizorii relative la creanțele din teritoriile evacuate Nr. 2.402 din 17 Iulie 1940 și a decretului Nr. 3.220 din 22 Septembrie 1940, „privitor la luarea de măsuri provizorii relative la creanțele din teritoriul Nordului Transilvaniei evacuat“, se prelungește până la 28 Februarie 1941 inclusiv“.

Dat în București la 30 Decembrie 1940.

NOTĂ. Observăm că în același Monitor Oficial s'a publicat și Decretul-Lege privitor la creanțele din teritoriul evacuat al Dobrogei de Sud.

CRONICA.

Noul vice-gubernator al Băncii Naționale.
D-l Oscar Kiriacescu, administrator la Banca Națională a fost numit vice-gubernator al Băncii Naționale pe termen de un an, cu începere dela 1 Ianuarie 1941, conform dispozițiilor art. 53 din legea și statutele acelei bănci, în locul d-lui Constantin T. Teodorescu, care a demisionat din acest post.

D-l Ion Caragea, a fost numit pe data de 1 Ianuarie 1941, censor la Banca Națională conform art. 54 și 55 din legea și statutele menționatei bănci, pe termen de trei ani.

De asemeni d-l Constantin Cosmovici, a fost numit pe data de 1 Ianuarie 1941 comisar al guvernului pe lângă Banca Națională, conform dispozițiilor art. 87 din legea și statutele citatei bănci, în locul d-lui Dimitrie Pascu, demisionat.

Puterea circulatorie a vechei monede de 1 Leu s'a prelungit până la 1 Martie. Ministerul finanțelor aduce la cunoștința publicului că puterea circulatorie a monetei de 1 Leu veche, în curs de retragere, se prelungeste până la 1 Martie 1941.

După această dată și până la 31 Martie 1941 când încetează definitiv operațiunea de retragere, va fi primită numai în plata impozitelor datorate statului.

Publicul posesor al monetelor vechi de 1 Leu este invitat să ia cunoștință de aceste termene și să le prezinte cât mai neîntârziat spre preschimbare la ghișeele administrațiilor de încasări și plăți și ale percepțiilor fiscale, cunoscând că nu se va mai acorda nicio prelungire de termen peste datele stabilite.

Desființarea breslelor. Printr'un Decret-Lege, breslele se desființează.

Cei cari au militat odată pentru organizarea statului corporatist, desființarea parodiilor de corporațiuni în România constituie o adevărată satisfacțiune. În vreme ce meseriașii și muncitorii s'au organizat de sus în jos — cu un anumit tâlc — alte categorii, ca industriașii, comercianții, agricultorii și intelectualii au rămas neorganizați. Ba unele categorii, cum sunt ziaristii și publiciștii deși organizați, nu au fost recunoscuți, organizațiile lor profesionale nu au fost admise la vot și ca urmare nici nu au fost reprezentate în așa zisul parlament.

Populația României, înainte de desmembrare atinsese un total de 20 050.378 loc., din cari: 14.656.648 (73.1%) români; 1.506.605 (7.5%) unguri; 1.088.430 ruteni; 782.283 germani (3.9%); 734.901 evrei (3.7%); 409.273 bulgari (2%) și 872.239 alte neamuri (4.4%); Populația pierdută în urma evacuării se ridică la 6.758.954 loc., din cari 3.373.934 români.

În actualele granițe adăpostim o populație totală de 13.291.424 loc. din cari: 11.282.708 români (84.9%); 536.024 unguri (4.0%); 587.230 germani (4.4%); 283.094 evrei (2.1%); 77.403 bulgari (0.6%); 74.628 ruteni (0.6%) și 450.337 alte neamuri.

Producția de aur a României. În cursul primelor 9 luni ale anului 1940 s'au extras din minele din țară 3.318,2 kg aur fin și 15.019,3 kg argint. În 1939, media lunară a producției de aur a fost de 548,2 kg, iar cea de argint de 1.847,4 kg.

Cantitățile de mai sus au fost cumpărate în întregime de B. N. R.

Aproape jumătate din producția de aur a României în primele 9 luni 1940 a fost extrasă din exploatarea soc. „Mica“ a cărei producție în perioada Ianuarie—Septembrie 1940 a fost de 1.610,5.

Indicele costului vieții. Față de costul vieții din anul 1929, situația se prezintă foarte variată astăzi pe țări: în Germania, Bulgaria, Jugoslavia, Ungaria, Portugalia, Turcia, Lituania, indicele costului vieții se găsește în scădere față de anul 1929 și a variat foarte puțin chiar în perioada de războiu Sep. 1939—Sep. 1940,

Dintre celelalte țări europene, numai în România indicele din August 1940 a crescut cu 89% față de 1929, ținând recordul diferenței.

Consumul de tutun al României a fost în ușoară scădere în primele 9 luni ale anului 1940 față de perioada corespunzătoare a anului trecut: 9.139 tone, față de 9.259 tone.

Totuși, datorită scumpirii tarifelor la toate categoriile de produse, încasările au crescut simțitor, trecând dela Lei 4.002.323.000 la Lei 4.247.348.000.

Cel mai mare consum a fost înregistrat în Mai, valoarea consumului fiind de Lei 518 milioane.

Intrările de devize în cont clearing la Banca Națională s'au totalizat, în primele 9 luni 1940, la 20 miliarde 300 milioane Lei. Dacă adăugăm soldul de 2 miliarde 261 milioane Lei rămas la 31 Decembrie 1939, avem un total de 22 miliarde 561 milioane Lei.

Din acest total, piața a absorbit 9 miliarde 619 milioane, plățile Statului 8 miliarde 217 milioane și diverși 3 miliarde 789 milioane. În total ieșirile de devize au însumat deci 21 miliarde 625 milioane, cu un sold disponibil la sfârșitul lunii Septembrie a. c. 936 milioane Lei.

Valoarea producției industriei germane se ridică, după datele catalogului grupei economice respective dela Târgul din Milano, la 6 miliarde mărci pe an. Industria chimică este una dintre coloanele principale ale exportului german.